

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Jutta Lillberg-Puskala
PL 156
60101 Seinäjoki

Diaarinumero EPOELY/431/2021

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntö 18.1.2023

Asia: **Ympäristövaikutusten arviointiselostus ja Natura-arviointi**
Jylkkä Kalajoki - Alajärvi 2x400+110 kilovoltin voimajohtohanke

Fingrid Oyj (jäljempänä hankkeesta vastaava) on toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka koskee Kalajoen Jylkän ja Alajärven välistä 2 x 400+110 kV:n voimajohtoreittiä. YVA-menettely jakautuu kahteen päävaiheeseen, jotka ovat arviointiohjelma ja arviointiselostus. Nyt käsillä olevassa arviointimenettelyn toisessa vaiheessa arviointityön tulokset ja vaikutusten vertailu on koottu arviointiselostukseksi, jonka pääpaino on hankkeen todennäköisesti merkittävässä vaikutuksissa. Arviointiselostusta ja vaikutusten arvioinnin tuloksia esiteltiin yleisötilaisuudessa mm. Toholammilla 24.1.2023.

Tarkasteltavan 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtohankkeen pohjoisempana päätepisteenä on Kalajoen Jylkässä sijaitseva sähköasema ja eteläisempänä päätepisteenä on Fingridin Alajärvellä sijaitseva sähköasema. Tarkasteltavien voimajohtoreitti-vaihtoehtojen yhteispituus on noin 395 kilometriä. Sähköasemien välinen voimajohtoyhteys käsittää pääosin kaksi rinnakkaista 400+110 kilovoltin voimajohtoa ja tarkasteltavat voimajohtoyhteyden reitit sijoittuvat pääosin uuteen maastokäytävään ja vain hyvin lyhyeltä osin nykyisten voimajohtojen rinnalle.

Kolmea vaihtoehtoista reittiä voimajohtoyhteydelle tarkastellaan Sievin Kukonkylästä Toholammin Höyläsalonnevalle. Näistä, jo ohjelmavaiheessa mukana olleista, reiteistä läntinen sijoittuu lyhyeltä osin nykyisen 110 kilovoltin voimajohdon rinnalle ja itäinen lähemmäksi Toholammin keskustaa. Uusi läntisen vaihtoehdon alavaihtoehto muodostettiin YVA-selostusvaiheessa Lestijokilaakson maisema-alueen kiertämiseksi sen länsipuolelta.

Erillinen kaakkoon suuntautuva Lestijärven haarajohto toteutetaan vain 400 kilovoltin rakenteisena rinnakkain wpd Finland Oy:n tulevien 400 kilovoltin voimajohtojen kanssa.

Toholammin kunta pitää tärkeänä uusien linjojen toteuttamisen, mikä mahdollistaa kunnassa jo hyväksytyjen ja vireillä olevien tuulipuistojen rakentumisen ja liittämisen sähköverkkoon. Samalla halutaan tuoda esille myös, että kaikki vaihtoehdot vaikuttavat kielteisesti maanomistajien mahdollisuuksiin hyödyntää alueitaan. Koska linjan toteuttamatta jättäminen ei kuitenkaan ole mahdollista kunta edellyttää, että paikallisia olosuhteita ja yksityisten maanomistajien toiveita esim. pylväspaikkasuunnittelussa huomioitaisiin mahdollisimman hyvin.

Siirtolinjalla tulee käyttää uudenaikaisia korkeampia vapaasti seisovia pylviä, jotka vaativat vain 50 metriä leveän avohakkuun vanhanaikaisten haruslinjapylväiden vaatiman 100 metriä leveän avohakkuun sijasta. Käytettävällä tekniikalla on ratkaiseva merkitys sekä luontovaikutuksiin että maanomistukseen ja maanomistajavaikutuksiin.

YVA-ohjelmavaiheessa Toholammin kunta toi esille itäisen reittivaihtoehdon aiheuttamat huomattavat haitat nykyiselle ja suunnitellulle maankäytölle sekä valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. YVA-arviointi on päätyntä samaan lopputulemaan ja nyt esitetty uusi vaihtoehto, jolla kierretään, valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on Toholammin kunnan näkökulmasta hyväksyttävä. Vaikutus valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle on vähäisen kielteinen eikä vaikutuksia Toholammin kuntakeskukseen synny.

Läntisen vaihtoehdon vaikutukset valtakunnalliselle maisema-alueelle olisivat edelleen merkittäviä. Lisäksi kaavoituksen näkökulmasta katsottuna voimajohdon läntinen vaihtoehto kulkee Lestijoen osayleiskaavan yli lävistäen osayleiskaavan pientalovaltaisen asuntoalueen. Alue ei ole toteutunut ja linjan rakentaminen estäisi osittain sen toteuttamisen.

Länsi-Toholammin tuulivoimaosayleiskaavan ja Härkänevan osayleiskaavan alueilla reitti kulkee pääasiassa kaavoissa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden läpi vaikuttaen heikentävästi yksityisten maanomistajien mahdollisuuksiin hyödyntää alueitaan.

Kaikki linjavaihtoehdot ylittävät Lestijoen Natura alueen. Hankkeessa tehdyn selvityksen johtopäätöksenä on todettu, että Natura-alueen ylittävien voimajohtojen rakentamisesta ei kuitenkaan arvioida aiheutuvan potentiaalisia riskejä Lestijoen Natura-alueen nykyiselle luonteelle tai suojelutavoitteille lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä, joten hankkeessa ei katsota olevan tarpeen laatia luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista varsinaista Natura-arviointia. Kunta yhtyy tähän näkemykseen ja pitää hyvänä, että pylväspaikat jäävät noin 75- 180 m etäisyydelle jokiuomasta eikä niiden perustaminen heikennä niitä arvoja, joiden vuoksi Lestijoki on otettu osaksi Natura 2000-verkoston.

Yleisesti Toholammin kunta toteaa, että siirtolinjat pitäisi ensisijaisesti sijoittaa jo olemassa oleviin johtokäytäviin. Peltoalueilla pylvää haittaavat maanviljelyä ja ovat maisemassa kauas näkyviä elementtejä. Ympäristön kannalta lukuisat rinnakkaiset voimajohtot vähentävät hiilinieluna toimivaa metsää ja heikentävät metsäluontoa ja metsäekosysteemeitä. Lopputulemana on pieniä, metsätalouden kannalta heikosti kannattavia metsäkuvioita.

Muutoin Toholammin kunnalla ei ole huomautettavaa voimajohtohankkeen YVA-selostuksesta tai Natura-arvioinnista.